

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/3

Karar Sayısı : 2011/53

Karar Günü : 17.3.2011

R.G. Tarih-Sayı : 12.07.2011-27992

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

1- İzmir 26. Asliye Ceza Mahkemesi (Esas Sayısı: 2010/3)

2- Kırıkkale 3. Asliye Ceza Mahkemesi (Esas Sayısı: 2010/54)

İTİRAZLARIN KONUSU : 14.12.2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*1/11/2009 tarihi itibarıyla,*" ibaresi ile aynı maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinin '*Bu Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin kendisi veya yasal temsilcisi tarafından mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar kovuşturmanın durmasına' karar verilir'* bölümünün Anayasa'nın 2., 10., 11., 36., 38. ve 141. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Karşılıksız çek keşide etmek suçundan dolayı açılan kamu davalarında itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler, iptalleri için başvurmuşlardır.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralları

14.12.2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun itiraz konusu ibare ve bölümü de içeren geçici 2. maddesi şöyledir:

'GEÇİCİ MADDE 2- (1) 3167 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde tanımlanan suçtan dolayı, **1/11/2009 tarihi itibarıyla**, haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkûm olan kişilerin;

a) Şikâyetçi ile belirledikleri miktarın belirli vadelerde ödenmesi hususunda anlaşmaya varmaları ve anlaşmanın bir nüshasının şikâyetçi veya yasal temsilcisi tarafından Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşmada öngörülen süre kadar soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilir. Anlaşmaya varılmış olması, şikâyetçi bakımından şikâyetin geri alınması sonucunu doğurmaz.

b) **Bu Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar, soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilir.** Bu durumda, ödeme süresi, taahhütnamenin yapıldığı tarihten itibaren iki yılı geçemez. Taahhütnamede yer alacak birinci yıl taksidi, borcun üçte birinden az olamaz. Taahhütnamenin bir örneği alacaklıya gönderilir.

(2) Birinci fıkrada yazılı anlaşma veya taahhütnamenin en geç 1/4/2010 tarihine kadar düzenlenmiş ve mercîlerine verilmiş olması şarttır. Birinci fıkranın (b) bendinden yararlanan kişi, taahhütnamede belirttiği süre içinde şikâyetçi ile anlaşmaya varması ve bu anlaşmanın bir nüshasının şikâyetçi veya yasal temsilcisi tarafından mercîlerine verilmiş olması hâlinde, aynı fıkranın (a) bendi hükmünden yararlanır.

(3) Soruşturma veya kovuşturmanın durması hâlinde dava zamanaşımı; hükmün infazının ertelenmesi veya durdurulması hâlinde ise ceza zamanaşımı işlemez.

(4) Anlaşmanın gereği gibi ifa edilmiş veya bu Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarın ödenmiş olması hâlinde; kovuşturmaya yer olmadığına, davanın düşmesine veya hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verilir.

(5) Şikâyetçinin başvurusu üzerine, anlaşma veya taahhüde uyulmadığının tespiti hâlinde, soruşturmaya, kovuşturmaya veya hükmün infazına devam edilir.

(6) Soruşturma veya kovuşturması durdurulan ya da hükmün infazı ertelenen veya durdurulan kişi hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan adlî kontrol tedbirine karar verilebilir.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 2., 10., 11., 36., 38. ve 141. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İktüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, 2010/3 Esas sayılı dosyanın 4.2.2010, 2010/54 Esas sayılı dosyanın ise 17.6.2010 tarihlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

14.12.2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "1/11/2009 tarihi itibarıyla," ibaresinin iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2010/3 esas sayılı dava ile birleştirilmesine, 2010/54 esas sayılı dosyanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2010/3 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, 17.6.2010 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İtiraz konusu kurallarda; yürürlükten kalkan 3167 sayılı Yasa'nın 16. maddesinde tanımlanan karşılıksız çek keşide etmek suçundan dolayı, 1.11.2009 tarihi itibarıyla, haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkûm olan kişilerin, 5941 sayılı Yasa'nın 6. maddesi hükmü gereğince karşılıksız kalan çek bedelini üzerinde yazılı bulunan düzenleme tarihine göre, 3095 sayılı Yasada öngörülen ticarî işlerde temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanacak kanunî ibraz tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar, soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verileceği ifade edilmektedir.

A- Yasa'nın Geçici 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "1/11/2009 tarihi itibarıyla" İbaresinin İncelenmesi

2010/54 Esas sayılı davanın başvuru kararında; gerek 3167 sayılı Yasa'da gerekse 5941 sayılı Yasa'da karşılıksız çek düzenleme suçunun şikâyet tâbi olduğu, şikâyet için 6 aylık hak düşürücü sürenin öngörüldüğü, itiraz konusu kuralın birinci fıkrasında karşılıksız çek suçuna yönelik 3167 sayılı Yasa'nın 16. maddesi uyarınca işlenen suçlar için 1.11.2009 tarihinden önce şikâyetle bulunulması nedeniyle soruşturma ve kovuşturma başlatılması veya kesinleşmiş bir mahkûmiyet olması halinde ilgilinin geçici 2. maddede belirtilen taahhütte bulunma hakkından faydalanacağı, bu tarihten sonra şikâyetle bulunulması hâlinde bu haktan faydalanamayacağı, bu nedenle 1.11.2009 tarihinin aynı suçu işlemiş kişiler arasında eşitsizliğe neden olduğu, kuralın Anayasa'nın bağlayıcılığı ve hak arama hürriyeti ile bağdaşmadığı, "1.11.2009 tarihi itibarıyla" ibaresinin Anayasa'nın 10., 11., 36. ve 38. maddelerini ihlâl ettiği ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesiyle, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanması, ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlâl edilmiş olmaz. Kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz.

Anayasa'nın 'Hak arama hürriyeti' başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, '*Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir*' denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

3167 sayılı Yasa'nın 16. maddesinde tanımlanan karşılıksız çek keşide etmek suçu şikâyet tâbi bir suç olması nedeniyle bu suçla ilgili olarak soruşturma yapılabilmesi için şikâyet şarttır. Bu durumda itiraz konusu kuralın 1.11.2009 tarihinden önce işlenmiş karşılıksız çek keşide etmek suçlarıyla ilgili olarak söz konusu tarihe kadar şikâyet hakkının kullanılması ile kullanılmaması açısından ceza muhakemesindeki yansımaları farklı olacaktır. 1.11.2009 tarihinden önce karşılıksız çek keşide etme eyleminin gerçekleşmesi hâlinde her fiil için bu suçun unsurlarının oluşması yanında; soruşturma açılabilmesi için muhakeme şartı olan şikâyetin varlığı aranır. Bu tarihe kadar şikâyetle bulunularak haklarında soruşturma başlatılanlar taahhütten yararlanabilecek iken bu tarihten sonra şikâyetle bulunulursa bu haktan yararlanamayacaklardır.

Yasa koyucunun kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla çözümlenmesi gereken bir sorun olarak gördüğü konuları bir tarih belirleyerek çözüme kavuşturması takdir hakkı içindedir. 1.11.2009 tarihi itibarıyla karşılıksız çek suçlarından adliyeye intikal edenler hakkında geçici nitelikteki düzenleme ile belirli bir zaman dilimiyle sınırlı olarak cezai tehdit olmaksızın çek borcunu ödeme olanağı tanınmıştır. Kural ile davaların, yargının işlevselliğinin ve çek kurumunun etkinliğinin sağlanması için hızla sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Bu nedenle kuralla kişilerin davacı veya davalı olarak, yargı mercileri önünde sahip oldukları anayasal haklar engellenmemiş, mahkemeler, açılmış olan davaları inceleyerek gerekli kararları vermekten alıkonulmamış, yargı yolu herhangi bir şekilde kapatılmamıştır.

Öte yandan, çek hamiline şikâyet hakkını kullanabilmesi olanağı sağlanmasına rağmen 1.11.2009 tarihine kadar şikâyetle bulunmamış olması nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturmaya geçilmemiş keşidecilerle, şikâyet nedeniyle soruşturma ve kovuşturma aşamasına geçilmiş olanlar farklı hukuksal konumda olduklarından aralarında eşitlik karşılaştırılması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasanın 10. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ve Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamışlardır.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 11. ve 38. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

B- Yasa'nın Geçici 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin Birinci Cümlesinin 'Bu Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından'mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar,'kovuşturmanın durmasına,' karar verilir.' Bölümünün İncelenmesi

2010/3 Esas sayılı davanın başvuru kararında, 5941 sayılı Yasa'nın geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesine göre, 3167 sayılı Yasa'nın 16. maddesinde tanımlanan karşılıksız çek keşide etmek suçundan dolayı haklarında kovuşturma yapılan sanıkların bu Yasa'nın 6. maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı ödemeyerek taahhütlerini yerine getirmemeleri hâlinde Yasa'da hiçbir yaptırımın öngörülmediği, taahhüt için hiçbir peşin ödeme ya da teminat koşulu da getirilmediği, sanıkların keyfi davranışlarına zemin hazırlayacak bu düzenlemenin tamamen mahkemelerin işini geciktirme ve aksatma sonucunu doğurduğu, bu nedenle hukuk devletine olan güven duygusunun da zedelendiği

belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesini ve 141. maddesinin son fıkrasını ihlâl ettiği ileri sürülmüştür.

5941 sayılı Yasa'nın geçici 2. maddesinde belirtilen taahhüt, geleceğe ilişkin tek taraflı bir işlem olup, karşı tarafın kabulüne bağlı tutulmamış irade beyanıdır. Taahhütnamede, ödeme süresi taahhütnamenin yapıldığı tarihten itibaren iki yılı geçemez ve ödenmesi gereken miktarın belirli vadelerde ödeneceğinin taahhüt edilmesi, birinci yıl taksidinin borcun üçte birinden az olmaması gerekir. Böylece taahhütname; ödenmesi gereken miktar, ilk yıl yatırılacak taksit miktarı ve azami ödeme süresi yönlerinden belli kurallara bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 141. maddesinin son fıkrasında da "*davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir*" ilkesi öngörülmektedir. Tüm hak arayanlar için geçerli olan bu hükmün amacı, yargılama işlemlerinin süruncemede kalmasına karşı kişileri korumak; özellikle ceza davalarında, suçlanan veya herhangi bir nedenle mahkeme kararı bekleyen kişinin, uzun süre davasının nasıl sonuçlanacağı endişesi ile yaşamasını önlemektir. Böylece taraflar, uzun süren gecikmelere karşı korunmuş olmaktadır.

Ceza hukuku ile ilgili düzenlemelerde, toplumun kültür ve uygarlık düzeyi, sosyal ve ekonomik yaşantısıyla ilgili bulunması nedeniyle suç ve suçlulukla mücadele amacıyla ceza ve ceza muhakemesi alanında sistem tercihi bulunulması Devletin ceza siyaseti ile ilgilidir. Bu bağlamda ceza hukukuna ilişkin düzenlemeler bakımından yasa koyucu Anayasa'nın temel ilkelerine ve ceza hukukunun ana kurallarına bağlı kalmak koşuluyla, soruşturma ve yargılamaya ilişkin olarak hangi yöntemlerin uygulanacağı, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayıldıkları takdirde hangi çeşit ve ölçülerdeki ceza yaptırımlarıyla karşılanmaları gerektiği, hangi hal ve hareketlerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği gibi konularda takdir yetkisine sahiptir.

İtiraz konusu kuralda yasa koyucu 1.11.2009 tarihine kadar işlenmiş karşılıksız çek suçlarıyla ilgili olarak adliyeye intikal ederek kovuşturma konusu olan borçları için sanıkların belirli bir süre içinde ceza tehdidinde maruz kalmaksızın ödeme taahhüdünü Yasa'da öngörülen koşullarda yapmaları ve bu taahhüt çerçevesinde borçlarını ödemelerini hükme bağlamaktadır.

Öte yandan bizzat sanığa tanınan bu hak ile Yasa'nın 6. maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarın ifası hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmekte ya da taahhüde uyulmadığının tespiti hâlinde şikâyetçinin başvurusu üzerine kovuşturmaya devam edilmektedir. Yasa'nın tayin ettiği koşullar çerçevesinde taahhütnameye göre ödenmesi gereken miktarın ifa edilmiş olması hâlinde uzun süren yargılamaların önüne geçilmekte, davalar ödeme eyleminin gerçekleşip gerçekleşmemesine göre sonuçlandırılmaktadır. Düzenlemedeki amaç mahkemelerde önemli bir sayıya ulaşmış ve yığılmaya neden olmuş karşılıksız çek suçlarından açılan davaların ceza verilmeksizin belirli ödeme koşullarına bağlı olarak sonlandırılmasıdır.

Anayasa ve ceza hukukunun temel ilkeleri ile herhangi bir uyumsuzluk içermeyen itiraz konusu kural yasa koyucunun takdir hakkı içinde kalmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2. maddesine ve 141. maddesinin son fıkrasını aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VII- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 14.12.2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun Geçici 2. maddesinin;

a- (1) numaralı fıkrasında yer alan " 1/11/2009 tarihi itibarıyla, " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU ile Mehmet ERTEN'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinin 'Bu Kanunun 6 ncı maddesi hükmüne göre ödenmesi gereken miktarı belirli vadelerde ödeyeceğini taahhüt etmesi ve taahhütnamenin, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ' mahkemeye verilmesi hâlinde, anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar, ' kovuşturmanın durmasına, ' karar verilir' bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

17.3.2011 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN	Fettah OTO

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

KARŞIOY YAZISI

5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "1/11/2009 tarihi itibarıyla " ibaresi, karşılıksız çek keşide etmek suçundan dolayı bu tarih itibarıyla hakkında soruşturma ya da kovuşturma başlatılmış veya kesinleşmiş bir hüküm bulunan kişilerin belirli bir zaman dilimiyle sınırlı olarak, cezai tehdit altında kalmaksızın karşılıksız çek borcunu ödemesine olanak tanımaktadır.

Anayasanın 10. maddesinde eşitlik ilisi, 36. maddesinde hak arama hürriyeti, 38. maddesinde suç ve cezalara ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Eşitlik ilkesi suç ve ceza yönünden

kişiler arasında ayırım yapılmasına engeldir. Hak arama hürriyeti herkes için adil yargılanma hakkını güvence altına almıştır. Suç ve cezalara ilişkin esaslar kapsamında, aynı zamanda evrensel bir hukuk ilkesi olan 'kimseye suçun işlendiği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemeyeceği' vurgulanmıştır. Evrensel bir ilke olan 'lehte kanun' ilkesi hukukumuzun temel ilkelerindendir.

Ceza hukukunda asıl olan kişinin eylemi ve bunun ne zaman gerçekleştiğidir. İtiraz konusu kural, karşılıksız çek keşide etme eyleminin tarihini değil, failin iradesi dışında gerçekleşen yargıya intikal etme olgusunun tarihini esas alarak, lehte veya aleyhte sonuçlara yol açabilecek düzenlemeler getirdiğinden, başka bir ifadeyle aynı tarihte aynı eylemi gerçekleştiren iki kişiden birine, kendi dışında meydana gelen olgulara bağlı olarak diğerinden farklı uygulama yapılmasını öngördüğünden Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırıdır.

Kuralın iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkanvekili

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

14.12.2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 2. maddesinin, (1) numaralı fıkrasında, 1.11.2009 tarihine kadar işlenmiş karşılıksız çek suçlarıyla ilgili olarak adliyeye intikal ederek soruşturma veya kovuşturma konusu olması ya da mahkûmiyet kararı verilmiş olması ön şartının gerçekleşmesi halinde, sanık ya da hükümlülerin, belirli bir süre içinde ceza tehdidinde maruz kalmaksızın borcunu ödeme taahhüdünü, Yasa'da öngörülen koşullarla yapmaları ve bu taahhüt çerçevesinde borçlarını ödemeleri halinde, bazı olanaklardan yararlanmaları öngörülmektedir. Başvuran Mahkeme, bu fıkra da yer alan '1.11.2009 tarihi itibarıyla' ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi herkesin yasalar önünde eşit kılınmasını, aynı durumda bulunanlar arasında ayırım yapılmamasını ve kimseye imtiyaz tanınmamasını; 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı ise kişilerin davacı ve davalı olarak aynı koşullarda farklı kurallara bağlı tutulmamasını gerektirir.

İtiraz konusu ibare ile suç tarihinin değil, daha önce soruşturma veya kovuşturmanın başlatılması ya da kesinleşmiş bir hükmün bulunması koşuluna bağlı olarak 1.11.2009 tarihinin esas alınması nedeniyle, bu tarihten önce işlenen çek suçlarında, suç mağdurlarının, altı aylık şikâyet süresi içinde, 1.11.2009 tarihinden sonra yaptıkları şikâyet ile bu tarihten önce yaptıkları şikâyete göre yasanın sağladığı olanaktan yararlanıp, yararlanamamaları söz konusu olacaktır. Bu durumda, aynı tarihte aynı suçu işleyenler, farklı kurallara bağlı tutulabileceklerdir. Aynı konumda bulunan kişilere, kendi iradeleri dışındaki nedenlerle farklı kuralların uygulanması,

Anayasa'nın ve evrensel hukukun temel ilkeleri arasında bulunan eşitlikle bağdaşmadığı gibi adil yargılanma hakkını da zedelemektedir.

Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırı olan itiraz konusu ibarenin, iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

14.12. 2009 günlü, 5941 sayılı Çek Kanunu'nun geçici 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "**1/11/2009 tarihi itibarıyla**" ibaresinin, iptali için itiraz başvurusunda bulunulmuştur.

İptali istenen ibarenin de yer aldığı maddede, 3167 sayılı Kanun'un 16. maddesinde tanımlanan suçtan dolayı 1/11/2009 tarihi itibarıyla haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkûm olmuş kişilerin, çek bedellerini ödeme konusunda şikayetçiyle anlaştıklarında ya da Yasa da belirtilen koşullara bağlı olarak ödemeyi taahhüt ettiklerinde, anlaşma halinde, anlaşmada öngörülen süre kadar soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına, taahhüt halinde ise anlaşma aranmaksızın, taahhütnamede belirtilen süre kadar soruşturma veya kovuşturmanın durmasına, hükmün infazının ertelenmesine veya durdurulmasına karar verilebileceği, anlaşmanın ya da taahhüttün yerine getirilmesi halinde ise kovuşturmaya yer olmadığına, davanın düşmesine veya hükmün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verilebileceği öngörülmektedir.

Buna göre, 1.11.2009 tarihinden önce karşılıksız çek keşide edenlerin tamamının değil, bu tarihe kadar şikayet edildikleri için haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkum edilmiş kişiler kapsama alınarak, bu haktan yararlananlar ve yararlanamayanlar şeklinde bir ayırım yapılmaktadır.

Kuralın gerekçesinde, alacaklı (şikayetçi) ile karşılıksız çek keşide eden kişi (sanık) arasındaki anlaşmanın, bu olmadığı takdirde çek keşide edenin (sanığın) tek yanlı taahhütnamesinin ceza tehdidini bir süre için kaldıracağı ve borcun ödenmesi halinde de suçsuzluk rejimine geçilebileceği açıklanmıştır.

Yasa koyucu, yargı sorunlarına çözüm getirmek için ceza mevzuatıyla ilgili de düzenlemeler yapmakta takdir yetkisine sahiptir. Ancak, bu yöndeki takdir hakkını kullanırken ceza hukukunun ve Anayasa'nın öngördüğü genel ilkelere uygun olarak adaletli bir hukuk düzeni kurmak zorundadır.

İtiraz konusu ibare uyarınca, aynı tarihte karşılıksız çek tanzim eden kişilerden bir kısmı şikayet edildikleri için 1.11.2009 tarihi itibarıyla haklarında soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkûm edilmiş olmaları nedeniyle söz konusu kural gereğini yerine getirerek bir süre için ceza tehdidinden ya da suçlu olmaktan kurtulabilmeleri mümkün olacak iken, şikayet edilmedikleri için haklarında soruşturma veya kovuşturma başlatılmamış ya da kesinleşmiş bir hükümle mahkûm edilmemiş olan diğer bir kısım kişilerin kuraldan yararlanamayacakları açıktır. Bu durumun ise adaletsiz sonuçlar doğuracağı hususunda kuşku bulunmamaktadır. Kural bu haliyle hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, aynı tür suçu aynı tarihte işleyen ve hukuksal durumları aynı olan kişiler arasında, alacaklının (şikayetçinin) iradesine bağlı olarak karşılıksız çek keşide edenler (sanıklar) arasında farklılıklar yaratılmıştır. Bu tür farklılıkların oluşmaması için ceza hukukunun genel ilkeleri ve uygulamalar dikkate alınarak, suç tarihinin belirleyici olmasının esas alınması gerekirken, karşılıksız çek keşide eden kişilerin (sanıkların), alacaklılar tarafından şikayet edilip edilmemelerine göre farklı kurallara tabi tutulmaları, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olan ibarenin iptali gerekir.

Üye

Mehmet ERTEN